

1. Mies avasi silmänsä. Hän ei nähnyt kuin kirkasta valkoista valoa joka häikäisi häntä pahasti. "Dejan!" sanoi ilahtunut ääni. "Mitä?" mies ähkäisi. "Dejan, olet ollut tiedottomana jo kaksi päivää. Mikä on olo?" "Kuka?" mies sanoi. Hän alkoi nähdä hiukan ympärilleen. Hän makasi pöydällä, ja hänen puoleensa oli kumartuneina kolme miestä. Kahdella näytti olevan yllään maastopuku, ja kolmannella valkoinen takki. "Olet vielä vähän sekaisin", yksi miehistä sanoi. "Löit pääsi todella pahasti. Olimme aika varmoja ettet heräisi enää ikinä." Mies nimeltä Dejan päästi pitkän ja raskaan huokauksen. Hänen päätään särki julmetusti, eikä hän tunnistanut ketään noista kolmesta miehestä. Hänellä ei ollut mitään käsitystä siitä miten hän oli päätynyt tänne. "Parasta antaa hänen olla vielä hetki", sanoi miehistä keskimäinen. Dejan ei kyennyt kunnolla näkemään heidän kasvojaan. Sitten he jo poistuivatkin Dejanin näkökentästä ja pian tietoisuudestakin. Hän ei muistanut äsken käydystä keskustelusta juuri mitään. Puhuiko hän äsken jonkun kanssa? Miksi he häntä kutsuivat? Hän vajosi hitaasti takaisin mustuuteen. Dejan heräsi siihen kun häntä ravisteltiin. "Dejan, herää!" joku sanoi. Dejanin olo oli kammottava. Häntä oksetti pahasti. Hänet kiskottiin istuma-asentoon. "Meidän on siirryttävä pois täältä. Hylkäämme tämän osaston." "En minä pysty kävelemään", Dejan sanoi tajuaamatta juuri muuta kuin sen että hänen pitäisi liikkua jonnekin. "Pakko. Minä autan", mies sanoi. Hän asetti Dejanin oikean käden harteilleen ja kohotti tämän jaloilleen. "Minua oksettaa", Dejan sanoi. "Hetikö?", mies kysyi. Dejan nyökkäsi. Mies laski hänet polvilleen, ja nosti hetken päästä ylös. "Helpottiko?", mies kysyi. Dejan nyökkäsi taas. "Kuka sinä olet?", hän kysyi. "Miloje", mies vastasi. "Olet tuntenut minut jo vuoden". "En muista", Dejan sanoi. He raahustivat ulos käytävälle. Rakennus näytti vähän sairaalalta tai joltain muulta laitokselta. Sisätilat olivat betoninharmaat, paitsi lattia laatoitettu sinisellä ja valkoisella. Ikkunoita ei ollut. Dejan huomasi että hänellä oli jalassa mustat nauhalliset saappaat. Niissä oli repeämiä useassa kohti. "Hei keskity", Miloje sanoi. "Meillä on kiire." Dejan nosti katseensa kengistään. Nyt oikealla oli ikkuna. Sen lasi oli rikki, ja ulkoa puhalsi jäätävä viima. Siellä näkyi vastapäisen rakennuksen seinä, ja toinen rikkinäinen ikkuna. "Ette ole korjanneet ikkunoita", Dejan moitti. "Keskity nyt herran tähden, mies", Miloje sanoi tiukasti. "Tätä aluetta ei enää vartioida, ja meillä on vielä matkaa." "Miksette tulleet kaikki hakemaan?", Dejan kysyi. "Meillä on tilanne päällä L-osastolla, kaikki tarvittiin sinne. Meiltä loppuu väki kesken, ja sinustakin on tullut ihan tyhjäpäinen ääliö." He ohittivat lukemattoman määrän samanlaisia huoneita, auloja ja halleja. Kaikki oli ränsistynyttä ja lahoavaa. Dejan muisti hämärästi nähneensä nämä paikat ennenkin. Yhden rappukäytävän kohdalla Miloje sanoi: "Tässä sinä löit pääsi." Portaikko oli alempaa poikki, ja seinässäkin oli ammottava aukko. "Mitä tapahtui?" Dejan kysyi. Hänestä tuntui että hän alkoi selvittää hieman, hänen koko älyllinen kapasiteettinsa ei enää kulunut jalkojen liikuttamiseen. "Maan alta tulvi eräänä yönä niitä inhottavia rotan tai kissan oloisia eläimiä. Emme olleet aiemmin ottaneet huomioon tämän rakennuksen maanalaista osaa, siellä olikin yhteys ulos. Teillä kävi jokin haaveri räjähteiden kanssa, ja sinä olit todella lähellä sitä pommia kun se räjähti. Lensit kuulemma kymmenen metrin päähän." "En muista yhtään mitään", Dejan sanoi. "En edes mikä minä olen ja mitä minä täällä teen." "Aika paha. Mutta selviät siitä kyllä", Miloje lohdutti. "Jos selviät muutoin, täällä on tilanne huonontunut aika paljon siitä kun viimeksi olit jaloillasi." "Mitä täällä tapahtuu?" Dejan kysyi. "Me olemme asemassa tässä sairaalarakennuksessa. Tämä oli siirtokunta, joka evakuoitiin kuukausi sitten. Me olimme keräämässä viimeisiä pois. Nyt odotamme että saattue tulee evakuoimaan meidät ja ne viimeiset siviilit." "Okei", Dejan vastasi hitaasti. "Mikä meitä uhkaa?" Miloje katsoi häntä monimielinen ilme kasvoillaan. Nyt Dejan oikeastaan näki hänet ensikerran; hän oli ystävällisen näköinen lyhyt nuorehko mies, musta siilitukka ja sirohkon kapeat kasvot. "No vähän kaikki.

Olosuhteet ovat muuttuneet täällä todella nopeasti käytännössä elinkelvottomiksi. Eikä meillä oikein ole tietoa miksi”, Miloje sanoi. Dejan nyökytteli. ”Selvä homma”, hän sanoi. Miloje nosti kulmakarvojaan hieman huvittuneena. ”Ihan on sinulle selvä juttu? No hyvä että palasit keskuuteemme hoitamaan sen kotiin”, hän sanoi. Dejan urahti vastaukseksi, sanojen ja ajatusten muodostaminen teetti yhä tiukkaa. He saapuivat suurille palo-oville, joita oli vahvistettu metallilevyillä lasien päällä. ”Täällä ei ole ketään”, Miloje sanoi huolestuneena. ”Mikähän siellä L:ssä on meneillään? Joka tapauksessa tämän takana ollaan suhteellisen turvassa”, hän sanoi. Dejan huokaisi ja rojahti istumaan lattialle ovien takana. Tämä marssi oli ottanut aika kovalle. Miloje katseli hermostuneena ympärilleen. ”Jokin on pielessä. Tämä oli viimeinen linnoitettu vartiopiste ennen asuintiloja. Jos tätä ei vartioida niin sitten ei vartioida mitään.” Dejan vajosi kyljelleen lattialle. Hän ei oikein saanut tarkennettua silmiään mihinkään. Hän katseli laiskasti käytävän toisella puolella olevaan huoneeseen. ”Tuolla on kyllä joku”, hän sanoi rauhoittelevasti Milojelle. Miloje pyörähti ympäri, ja jähmettyi sitten paikoilleen. Hän ei nähnyt vielä huoneeseen, sen sijaan hän tuijotti Dejan. ”Mitä sinä näet?”, hän kuiskasi. Dejan oli hämmentynyt. Hän kohotti hiukan päätänsä lattialta. ”Joku makaa tuolla, ihan samassa asennossa kuin minä” hän selitti. Miloje kirosi hiljaa. Hän veti vyöltään veitsen käteensä, ja hiipi oviaukolle. Sitten hän kirosi uudestaan, ja laskeutui kyykkyyn lattialle. ”Puolustus on pettänyt. Me olemme nyt omillamme, Dejan”, hän sanoi. ”Minua pyörryttää”, Dejan mumisi. Miloje nousi ylös ja käveli ikkunalle. ”Mitä ihmettä me nyt teemme?”, hän mutisi. ”Sinäkin olet yksi hyödytön idiootti.” Dejan ei vastannut, hän ei ollut enää tajuissaan. 2. Dejan avasi silmänsä. Hän makasi sängyllä, ja valo häikäisi hänen silmiään. ”Dejan”, sanoi ääni. Miloje ilmestyi hänen näkökenttäänsä. ”Mikä on vointi?”, hän kysyi. ”Hirveä”, Dejan sanoi. ”Hyvä. Nouse ylös.” He olivat siinä huoneessa, jossa Dejan oli nähnyt ruumiin. ”Me menemme asuinosaan, jos siellä olisi joku hengissä. Yritämme joka tapauksessa löytää radion, jotta saamme yhteyden ulkopuolelle”, Miloje sanoi. Hän ojensi Dejanille toisen veitsen. ”Joku oli täällä hengissä, koska Petarilla ei ollut asetta eikä ammuksia.” Dejan nousi ylös sängyltä. Hänestä tuntui että hänen päänsä painoi tonnin, ja näkökenttää peittivät punaiset ja vihreät täplät. Hän lähti hoippumaan Milojen perässä, joka käveli jo käytävällä. Ei mennyt kuitenkaan kuin viisi sekuntia kun Miloje jo pysähtyi. ”Edessä on eläin”, hän kuiskasi. Dejan näkin käytävän toisessa päässä, ehkä viidenkymmenen metrin päässä jonkin nelijalkaisen olennon. Se oli tummanharmaa, ja oli ehkä villisian tai pienen ponin kokoinen. Miloje oli juuri kuiskaamassa jotain muuta kun se huomasi heidät. Eläimen pää oli jotenkin irvokas; se oli kovin pieni suureen ruhoon nähden, ja silmät olivat suhteettoman suuret ja valkuaiset räikeän punaiset. Se jäi paikoilleen tarkkailemaan heitä. Miloje mietti kuumeisesti, tuijottaen eläimen kanssa toisiaan silmiin. Dejan käytti tauon hyväkseen nojautuakseen seinään. Eläimen katse kääntyi Dejaniin. ”Se tietää jo että olet sairas yksilö”, Miloje sanoi. Eläin lähti tulemaan kohti. ”Me emme pääse tästä pakoon”, Miloje ehti sanoa, ja sitten se oli kohdalla. Sen suu aukesi ihmeen suureksi, ja sillä oli runsaasti hampaita. Se syöksyi Dejan kohti kyyryssä, pää ojossa ja suu auki. Miloje hyppäsi sitä kohti, survaisten veitsellään. Hän oli sen verran myöhässä että eläin ehti hänen ohitseensa Dejanin luo, ja veitsi osui sen takajalan reiteen. Dejan heilautti veitsikättään ylhäältä alaspäin, kooten kaiken vähäisen voimansa liikkeeseen. Ajoitus vain petti, ja hän huitaisi liian aikaisin. Eläimen koordinaatio petti myös Milojen veitsen osuessa siihen, ja se sai hampaillaan vain muutaman sentin verran otetta Dejanin oikeasta käsivarresta. Dejan ei tuntenut oikeastaan mitään, häntä riuhtaistiin vain yhtäkkiä eteenpäin. Sitten eläimen ote irtosi hänestä, ja Dejan kaatui lattialle. Hän yritti ottaa käsillään vastaan, mutta oikea käsi ei totellut, ja hän kaatui käytännössä kasvoilleen lattialle. Miloje löi veitsellään uudestaan, nyt vatsan alle. Eläin räähkyi kimeästi, ja

hyppäsi Dejanin yli kauemmas Milojesta. Miloje syöksyi perässä huutaen, ja eläin väistyi pois alta. Miloje hätisti sitä muutaman metrin ja pysähtyi. Eläin jatkoi perääntymistään. "Nyt pois täältä", Miloje sähisi Dejanille. Dejan yritti nousta, mutta oikea käsi ei toiminut lainkaan eikä hän päässyt ylös pelkällä vasemmalla. Miloje tarttui hänen vasempaan käteensä ja lähti vetämään häntä pois. Eläin tarkkaili heitä kauempaa, muttei seurannut. Dejanista tuntui että hän alkoi taas vajota tajuttomuuteen. Hän ehti vielä havaita miten hänen jälkeensä valkosiniseen lattiaan jäi punainen vana. Dejan heräsi taas. "Jestas sinä näytät sairaalta", Miloje sanoi. "Ai", Dejan sanoi. "Silmäsi ovat punaiset kuin tuolla apinasialla, mutta muuten olet harmaa", Miloje kuvaili. "Kättesi on myös aika heikossa kunnossa. Kaipaisi jonkun rakentamaan sen uudestaan, hauis varmaan puuttuu kokonaan puhumattakaan jostain jäniteistä ja muusta." "Ei siihen satu yhtään", Dejan sanoi. Miloje katsoi häntä kummissaan. "Ai ei?", hän kysyi. Dejan pudisti päätään. "Aika omituista. Sinulta sentään puuttuu melkein puoli kättä." Miloje oli käärimässä Dejanin käden ympäri, roiskittuaan ensin päälle löytämänsä desinfiointiainetta. Ilmeisesti pahin verenvuoto oli tyrehtynyt, mutta käsi ei liikkunut lainkaan. He olivat taas siinä huoneessa mistä olivat lähteneet. "Se elukka otti mukaansa Petarin, ja oli siihen tyytyväinen", Miloje selitti. "Nyt lähdemme taas liikkeelle." Dejan otti veitsensä, nyt vasempaan käteen, ja he lähtivät käytävälle. Dejanin piti edetä nojaten vasenta hartiaansa seinään, muuten hän ei olisi pysynyt pystyssä. Dejan huomasi olevansa melko nälkäinen. Hänhän ei ollut kai syönyt vuorokausiin mitään, ei ihme jos vähän heikotti. Miloje pysäytti heidän etenemisensä ehkä puoli tuntia myöhemmin. Hän selitti heidän olevan käytännössä asuinosaan ovella. Se oli siis osasto, johon kaikki evakuoituneet oli kerätty odottamaan saattuetta keräämään heidät pois. Miloje painoi kahvan alas; se ei ollut lukossa. Hän raotti hitaasti ovea hiukan, ja kuunteli. Ei ääntäkään, joten hän avasi lisää. Edessä oli aula, jonka lattiaan heidän katseensa kiinnittyivät ensiksi. Siinä oli veriroisketta vaikka millä mitalla, mutta mitään ruumiita ei näkynyt. Miloje avasi oven ja hiipi sisään, Dejanin horjuessa perässä. "Parvelta menee ovet pääosaan huoneista. Siellä voi olla vielä joku. Jää tähän, minä käyn ylhäällä. Et varmaan selviäisi portaista", Miloje kuiskasi. Dejan istuutui penkille. Lattialaatoitus toi hänen mieleensä tähtitaivaan, pääosan ollessa hyvin tummaa sinistä, muutama valkoinen laatta siellä täällä. Hänestä tuntui että hän alkoi vajota siihen, joten hän tarttui vasemmalla kädellään tiukasti penkkiin. Se ei auttanut, ja hän putosi, varmasti usean sekunnin ajan. Sitten hän kohtasi jotakin kovaa, ja osui siihen kipeästi. Hänen nenäänsä ja leukaansa sattui, ja hän sulki silmänsä. "Dejan! Dejan!", ääni tunkeutui hänen tajuntaansa. "Mitä sinä teet?" Dejan näki edessään oven, jonka kahvassa hän roikkui. Ovi oli lukossa. Hän lakkasi työntämästä ovea, ja päästi irti kahvasta. "Onko siellä joku?", kuului ääni oven takaa. "Kyllä, ei hätää. Voitte avata oven", Miloje sanoi, työntäen Dejan pois oven edestä. Ovi aukesi, ja sen takana oli pieni poika, ehkä kahdeksanvuotias. "Jokin hakkasi ovea ihan äsken", poika sanoi. "Mennään sinne sisälle", Miloje sanoi, katsoen Dejania hyvin pitkään. Huone oli alkujaan ollut pukuhuone, sen ovi oli normaalia hiukan tukevampi ja sen sai kätevästi lukkoon. "Oletteko te sotilaita?", poika kysyi. "Olemme", Miloje sanoi. Poika näytti onnelliselta. "Sitten kaikki on hyvin", hän sanoi. "Kyllä, ainakin paremmin", Miloje vastasi hymyillen. "Mikä sinun nimesi on, ja kerrohan mitä täällä on tapahtunut." "Minä olen Ivo. Kaikki sotilaat lähtivät pois kiireellä, ja muut jäivät tänne. Sitten tänne tuli niitä eläimiä, ja kaikki menivät jonnekin. Minä laitoin oven kiinni ja pysyin täällä", poika kertoi. "Onko sinulla vanhempia täällä?", Dejan kysyi. Hänen päänsä tuntui nyt harvinaisen selvältä. "He lähtivät jo aiemmin. Olin koulussa silloin kun oli aika lähteä." "Miksi olet sitten täällä, kouluthan evakuoitiin ihan ensimmäisinä?", Miloje kysyi. "Sinnekin tuli silloin eläimiä, ja sitten muutama opettaja tuli hyvin sairaaksi. Siellä oli joku iso hässäkkä ja meidän opettaja käski meidän lähteä. Ihan minne vaan mutta pois koulurakennuksesta, sillä tavalla hän

sanoi”, Ivo selitti. “Onko teillä nälkä? Tuolla kaapissa on karkkipötköjä.” “No voimmehan me maistaa ainakin”, Miloje sanoi. Ivo haki nipun keltaisia muovipötköjä. “Nämähän ovat jotain lääkkeitä!”, Miloje huudahti. “Oletko syönyt näitä paljonkin?” “Muutaman pötkön vain”, poika sanoi. “Eli todella paljon... Mitähän nämä ovat?”, Miloje huokaisi ja istuutui lukien pientä tekstiä pakkauksen kyljessä. “Banaaninmakuisia särkylääkkeitä. Ja nämä toiset antibiootteja. Et kai sinä näihin kuole, mutta sairaalassa ei saa syödä mitään ilman aikuisen lupaa”, Miloje sanoi tiukasti. Ivo ei vastannut mitään, hän näytti hyvin järkyttyneeltä. “Mutta eihän se nyt niin vakavaa ole. Nyt kun olemme kolmisin, sinun pitää olla sotilas meidän kanssamme”, Miloje sanoi. “Olet jo aika vanha, onnistuukohan?” Poika nyökkäsi ponnekkaasti. “Hyvä. Dejan on aika kipeä, sinun tehtäväsi on pitää huolta hänestä kunnes pääsemme muiden sotilaiden luokse. Hän on kiltti mies, vaikka aika hölmö tällä hetkellä.” Dejan oli istunut lattialla silmät kiinni keskustelun ajan, nyt hän avasi ne ja hymyili pojalle. “Hauska tavata, Dejan”, Ivo sanoi. Dejan nyökkäsi vastaukseksi.